

Rys statystyczny

Wolne i ściśle neutralne miasto Kraków z okręgiem czyli tak zwana Rzeczpospolita krakowska istnieje na mocy postanowien kongresu wiedeńskiego, który zapewnił tej krainie był osobny pod opieką Austrii, Prus i Rosyi. Artykuł 6 ugody wiedeńskiej zabezpiecza neutralność następującymi słowy: „Dwory Austrii, Prus i Rosyi zobowiązują się szanować i karać szanować neutralność wolnego miasta Krakowa i jego okręgu; żadna siła zbrojna nie może być do niego wprowadzona, pod żadnym pozorem. Na mocy ustawy zasadniczej nadanej 3 maja 1815 z mocy tejże ugody rząd krajowy składał się z władzy prawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej. Władzę prawodawczą stanowiła Izba Reprezentantów; Władzę wykonawczą sprawował Senat; Władzę sądowniczą, urzędnicy nieodwołalni, chyba przez wyrok sejmowy. Wolność druku była zareczona; rozprawy sądowe odbywały się publicznie; miasto zaprowadzić Prziśiętych. Do porządku wewnętrzznego była milicja krajowa. W skutek zmian zaprowadzonych w 1833 roku z woli monarchii opiekunich zaręczenia te i instytucje znacznie ściśnione zostały, z uszczerbkiem dla neutralności. Miasto Kraków z okręgiem zajmuje 20 mil kwadratowych i liczy przeszło 130,000 mieszkańców; 38,000 przebywa w samym Krakowie. Ludność tę składają w największej części Polacy katolickiego wyznania; Izraelci (15,000) i Niemcy. Kraj podzielony jest administracyjnie na 28 gmin z których 11 przypada na miasto a 17 na wieś. Dochody skarbowe wynoszą około 1,800,000 złotych polskich. Miasto Kraków, starożytne siedlisko Białochrobata, stało się stolicą państwa Bolesława Wielkiego kiedy się ten monarcha ogłosił królem polskim i słowiańskim. Środkowe położenie Krakowa między siedliskami ludów słowiańskich odpowiadało temu powołaniu. W czasie podziału Polski na księstwa, Kraków był zwierzchnią ich stolicą. Lokietek jednocząc państwo na nowo Kraków uznał za główne siedlisko. Zygmunt III przenosząc stolicę do Wawrzawy zostawił Krakowowi przywilej miasta koronnego. Pomimo doznane straty Kraków zachował wiele świetności; szczególnie w pamiątkach narodowych i jest zawsze starszą stolicą Polski.

Karta

wolnego i ściśle neutralnego miasta

KRAKOWA

z jego okręgiem

według ustanowien kongresu wiedeńskiego

1815.

Mile Polskie

M II 140
nr. inw.: 809

BIBLIOTEKA KÓRNICKA
809 M II. 140